

Anketa **poslodavaca** 2017.

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE
PODRUČNI URED SLAVONSKI BROD

Slavonski Brod, prosinac 2017.

IMPRESUM

Urednik: Tea Medlobi
Stručni savjetnik za zapošljavanje

Nakladnik: Hrvatski zavod za zapošljavanje
Područni ured Slavonski Brod
Vukovarska 11
35000 Slavonski Brod
Telefon: 035/405-960
Faks: 035/442-417

Za nakladnika: Željko Balikić
v.d. predstojnika Područnog ureda Slavonski Brod

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
2.	ZAPOSLENOST U 2016. GODINI	3
2.1.	PREKID RADNOG ODNOSA RADI ODLASKA U INOZEMSTVO	5
2.2.	ZAPOŠLJAVANJE NA TEMELJU DRUGIH OBLIKA RADA	5
3.	NAČINI TRAŽENJA I POTEŠKOĆE PRI ZAPOŠLJAVANJU RADNIKA	6
3.1.	NAČINI TRAŽENJA RADNIKA ZA ZAPOŠLJAVANJE.....	6
3.2.	POTEŠKOĆE PRI ZAPOŠLJAVANJU RADNIKA	7
4.	PLANIRANO ZAPOŠLJAVANJE U 2017. GODINI.....	12
4.1.	STRUKTURA PLANIRANOG ZAPOŠLJAVANJA PREMA SEKTORU VLASNIŠTVA I VELIČINI POSLODAVACA	13
4.2.	STRUKTURA PLANIRANOG ZAPOŠLJAVANJA PREMA PODRUČJIMA DJELATNOSTI.....	13
4.3.	STRUKTURA PLANIRANOG ZAPOŠLJAVANJA PREMA VRSTI UGOVORA	13
4.4.	STRUKTURA PLANIRANOG ZAPOŠLJAVANJA PREMA RAZINI OBRAZOVANJA	14
4.5.	ISKAZANA POTRAŽNJA ZA ZANIMANJIMA	14
5.	MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA I SURADNJA S HRVATSKIM ZAVODOM ZA ZAPOŠLJAVANJE.....	15
6.	SAŽETAK.....	17

1. UVOD

Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Slavonski Brod proveo je početkom 2017. godišnje istraživanje tržišta rada pod nazivom „Anketa poslodavaca“ uz potporu partnera: Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore i Hrvatske udruge poslodavaca, u svrhu uspješnijeg usklađivanja ponude i potražnje radne snage.

Provedba Ankete jedna je od specifičnih aktivnosti koja pridonosi postizanju ciljeva iz Strateškog plana Zavoda, a koji se odnose na razvoj vlastitih usluga radi povećanja konkurentnosti radne snage i zadovoljenja potreba na tržištu rada, razvoj ljudskih potencijala i administrativnih kapaciteta za kreiranje i davanje novih usluga, ostvarenje vodeće pozicije na tržištu rada uspostavljanjem partnerskih odnosa te na jačanje utjecaja na donošenje i provedbu javnih politika na nacionalnoj i regionalnoj razini.

Anketa poslodavaca ima primjenu u sustavu Zavoda, ali je dostupna i širokom krugu institucija, agencija i svih drugih dionika na tržištu rada.

Cilj istraživanja je izravno od poslodavaca prikupiti informacije o zapošljavanju, poteškoćama pri zapošljavanju radnika te planiranom zapošljavanju i potrebama za novim radnicima. Istraživanjem se želi istražiti i učestalost zapošljavanja na temelju drugih oblika rada, ali i prepoznati trendove u potrebama tržišta rada za različitim profilima radnika.

Rezultati ankete služe kao osnova za oblikovanje, usmjeravanje i unaprjeđivanje usluga posredovanja na tržištu rada i mjera aktivne politike zapošljavanja – savjetovanje, usmjeravanje te stručno osposobljavanje nezaposlenih osoba prema potrebama tržišta rada. Također, rezultati ankete omogućavaju praćenje trendova na tržištu rada te kratkoročno predviđanje potreba tržišta rada u pogledu zanimanja na lokalnoj odnosno regionalnoj razini.

Anketa ujedno predstavlja i oblik uspostavljanja odnosno održavanja kontakata regionalnih i područnih ureda Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ-a) s poslodavcima te propituje njihova iskustava i preferencije vezano uz suradnju s HZZ-om i korištenje usluga koje Zavod pruža u sklopu svojih redovitih praksi.

Odabrani uzorak poslodavaca za provedbu ankete podrazumijeva velik opseg informacija o poslodavcima kojima raspolaže Hrvatski zavod za zapošljavanje. Ovi podaci putem upita u anketi se nadopunjavaju i eventualno korigiraju ili odražavaju dinamiku stanja u trenutku anketiranja u odnosu na onaj u kojem je uzorak prikupljen. Dakle, pored postojećih podataka, Anketom poslodavaca 2017. prikupljeni su sljedeći podaci:

- I. Osnovni podaci o poslodavcu: naziv i oblik vlasništva
- II. Zaposlenost
- III. Poteškoće pri zapošljavanju radnika
- IV. Planirano zapošljavanje
- V. Mjere aktivne politike zapošljavanja i suradnja s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje.

S obzirom da se ovim istraživanjem teži prikupiti valjane i pouzdane procjene o tržištu rada temeljene na iskazima poslodavaca, primijenjena je **metodologija** anketnog istraživanja kao najefikasniji alat za tu svrhu. Osnovni skup za stvaranje okvira za uzorkovanje gospodarski su aktivni poslodavci prema internoj bazi poslodavaca Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje koja se temelji na podacima dobivenima od Hrvatskoga zavoda za mirovinsko osiguranje i Državnoga zavoda za statistiku.

Pri strukturiranju anketnoga uzorka primijenjen je stratificirani neproporcionalni slučajni uzorak. Osnovni stratumi na koje su gospodarski subjekti (poduzeća, ustanove, obrti) grupirani u strukturiranju ovoga uzorka jesu 21 županija kao temeljne administrativno-teritorijalne regionalne jedinice, područja djelatnosti sukladno Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti te njihova podjela na mikro (1-9), male (10-49), srednje (50-249) i velike (>250) poslodavce ovisno o broju zaposlenika. U okviru poslodavaca za uzorkovanje nisu obuhvaćene djelatnosti T i U (djelatnosti kućanstava i međunarodne organizacije) jer obuhvaćaju manje od 0,1% zaposlenih. Također, nisu obuhvaćeni ni poslodavci koji tijekom godine iskazuju samo jednu zaposlenu osobu (samozaposleni). U oba slučaja razlog je njihov zanemariv doprinos istraživanim temama o tržištu rada. S druge strane, malobrojni srednji i veliki poslodavci, ali s velikim brojem zaposlenika i značajnim regionalnim utjecajem, su svi uključeni u uzorak.

Da bi se dobila reprezentativna slika umanjenog doprinosa mikro i malih poslodavaca, pri izračunu procjene parametara populacije korištena su **utežanja** s obzirom na identificiranu populaciju zaposlenih u istovjetnoj županiji, području djelatnosti i kategoriji veličine poslodavca.

Anketa poslodavaca provedena je putem upitnika dostavljenog poslodavcima, kojeg su mogli HZZ-u vratiti poštom ili ispuniti online pomoću dobivenog pristupnog koda. Djelatnici HZZ-a, ponajprije savjetnici za zapošljavanje, izravnim su kontaktom poslodavce poticali na popunjavanje upitnika, a u određenom broju slučajeva i osobno preuzimali odgovore. Provedba ankete trajala je šest tjedana, kroz mjesece veljaču i ožujak u 2017. godini.

Tijekom navedenog razdoblja provedbe, u anketi su sudjelovala 324 poslodavca s područja Brodsko-posavske županije, tj. 59% od uzorkovanoga broja. Krajem 2016. godine kod navedenih je poslodavaca bilo zaposleno 14.594 radnika, što čini 40,8% u odnosu na ukupni broj zaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji krajem 2016.

U tablici 1. prikazana je **struktura anketiranih poslodavaca** s obzirom na **veličinu**, **tip** poslodavca (obrt ili pravna osoba) te **sektor vlasništva** (organiziran u grube kategorije privatnih ili pretežno privatnih poslodavaca; zajedničku kategoriju državnih poslodavaca i javnih ustanova; te kategoriju „ostalo“ koja podrazumijeva poslodavce koji se ne mogu svrstati niti u jednu od prethodne dvije kategorije, npr. religijske ustanove, nevladine organizacije i sl.). Prema naznačenim kategorijama prikazan je broj obuhvaćenih poslodavca te pripadajućih zaposlenih osoba.

Tablica 1. Broj obuhvaćenih poslodavaca i zaposlenih radnika prema veličini, tipu i sektoru vlasništva poslodavaca

		Broj obuhvaćenih poslodavaca	Broj obuhvaćenih zaposlenih
UKUPNO		324	14594
VELIČINA POSLODAVCA	Mikro (0-9 zaposlenih)	143	607
	Mali (10-49 zaposlenih)	108	2569
	Srednji (50-249 zaposlenih)	65	6270
	Veliki (250 i više zaposlenih)	8	5148
TIP POSLODAVCA	Obrt	74	590
	Pravna osoba (trgovačko društvo ili ustanova)	250	14004
SEKTOR VLASNIŠTVA	Privatno ili pretežno privatno	222	7425
	Državno/javno	90	6954
	Ostalo	12	215

Prema veličini anketiranih poslodavca najviše je mikro poslodavaca (do 9 zaposlenih) - 143 ili 44,1%, a najmanje je velikih poslodavaca (s 250 i više zaposlenih) - 8 ili 2,5%. Iako su veliki poslodavci relativno malobrojni, oni zapošljavaju više od jedne trećine (35,3%) od ukupno obuhvaćenih zaposlenih. Najveći broj obuhvaćenih zaposlenih zaposleno je kod srednjih poslodavaca, njih 43% od ukupno obuhvaćenih zaposlenih.

Anketom je obuhvaćeno 250 pravnih osoba (77,2%) kod kojih je većina ili 96% obuhvaćenih zaposlenih bilo zaposleno, te 74 poslodavca obrtnika (22,8%). Tek 4% obuhvaćenih zaposlenih bilo je zaposleno kod obrtnika.

S obzirom na oblik vlasništva poslodavaca koji su sudjelovali u anketi, većina je iz privatnog ili pretežito privatnog vlasništva, njih 222 ili 68,5%, zatim 90 poslodavaca ili 27,8% iz državno/javnog ili pretežito državno/javnog vlasništva, dok 12 poslodavaca ili 3,7% pripada ostalim sektorima vlasništva (udruge, zajednice, komore i sl.).

Gledano prema područjima djelatnosti, najveći broj anketiranih poslodavaca (17,3%) dolazi iz djelatnosti prerađivačke industrije u kojoj je zaposleno 36,1% osoba obuhvaćenih anketom, što ujedno ukazuje na važnost prerađivačke djelatnosti za gospodarstvo Brodsko-posavske županije.

Tablica 2. Broj obuhvaćenih poslodavaca i zaposlenih radnika prema područjima djelatnosti

Područje djelatnosti	Broj obuhvaćenih poslodavaca	Udio %	Broj obuhvaćenih zaposlenih	Udio %
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	16	4,9%	617	4,2%
B - Rudarstvo i vađenje	1	0,3%	7	0,0%
C - Prerađivačka industrija	56	17,3%	5263	36,1%
D - Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	4	1,2%	322	2,2%
E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	9	2,8%	472	3,2%
F - Građevinarstvo	25	7,7%	1069	7,3%
G - Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	31	9,6%	422	2,9%
H - Prijevoz i skladištenje	13	4,0%	124	0,8%
I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	11	3,4%	88	0,6%
J - Informacije i komunikacije	15	4,6%	117	0,8%
K - Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2	0,6%	8	0,1%
L - Poslovanje nekretninama	2	0,6%	23	0,2%
M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	19	5,9%	411	2,8%
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8	2,5%	79	0,5%
O - Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	21	6,5%	447	3,1%
P - Obrazovanje	46	14,2%	2614	17,9%
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	24	7,4%	2374	16,3%
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	9	2,8%	107	0,7%
S - Ostale uslužne djelatnosti	12	3,7%	30	0,2%
UKUPNO	324	100,0%	14594	100,0%

2. ZAPOSLENOST U 2016. GODINI

U ovom poglavlju Ankete poslodavci su odgovarali na pitanja o ukupnom broju zaposlenih radnika temeljem ugovora o radu na zadnji dan 2016. godine, jesu li imali konverziju ugovora o radu iz statusa određeno u status neodređeno, imaju li saznanja o prekidu radnog odnosa njihovih zaposlenika radi odlaska na rad u inozemstvo, o angažiranju radnika temeljem drugih oblika rada (ugovor o djelu, autorski ugovor, studentski ili učenički ugovor, agencijski rad), o načinima traženja radnika i o poteškoćama pri zapošljavanju radnika u 2016. godini i o planu zapošljavanja na temelju ugovora o radu u 2017. godini. Poslodavci su imali priliku iskazati interes za korištenje mjera aktivne politike zapošljavanja i namjeru korištenja usluga HZZ-a tijekom 2017. godine.

Povećanje zaposlenosti na razini populacije, kao rezultat većeg opsega novog zapošljavanja od prestanka rada radnika, ostvareno je 2016. godine u petnaest područja djelatnosti, dok je u četiri područja zabilježen pad broja zaposlenih. Za područja djelatnosti sa značajnijim brojem zaposlenih osoba (više od 1.000) veći porast broja zaposlenih ostvaren je u sljedećim djelatnostima: djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (120,8%), poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (22,3%), građevinarstvu (16,7%), stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (14,2%), prerađivačkoj industriji (9,6%), obrazovanju (2,9%) i trgovini na veliko i na malo (1%). S druge strane, pad zaposlenosti, uzrokovan većim prestankom rada u odnosu na novo zapošljavanje radnika, zabilježen je u rudarstvu i vađenju (90,8%), u ostalim uslužnim djelatnostima (34,1%), administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (5,6%) i javnoj upravi i obrani (5,5%).

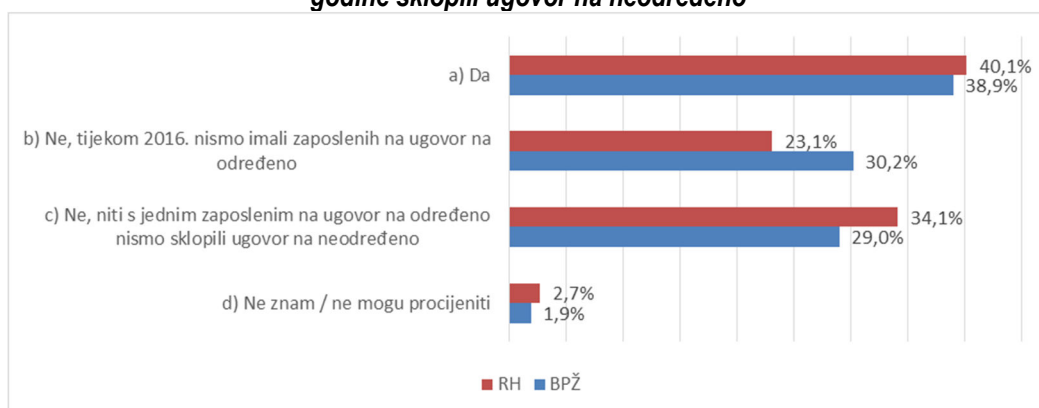
Najveća pozitivna promjena broja zaposlenih dogodila se u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (1.551 osoba), a slijedi prerađivačka industrija (779 osoba), građevinarstvo (386 osoba), poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (244 osoba) te opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (235 osoba). Pad broja zaposlenih bilježimo kod ostalih uslužnih djelatnosti (156 osoba), u djelatnosti rudarstva i vađenja (69 osoba), u javnoj upravi i obrani (60 osoba) i u području administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (14 osoba).

Tablica 3. Promjene u zaposlenosti poslodavca tijekom 2016. godine prema područjima djelatnosti

Područje djelatnost NKD-a	31.12.2014.	31.12.2016.	Promjena u zaposlenosti 2016/2014 - razlika	Promjena u zaposlenosti 2016/2014 - %
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.093	1.337	244	22,3
B - Rudarstvo i vađenje	76	7	-69	-90,8
C - Prerađivačka industrija	8.094	8.873	779	9,6
D - Opskrba električnom energijom, plinom, parom i	113	348	235	208,0
E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	559	562	3	0,5
F - Građevinarstvo	2.317	2.703	386	16,7
G - Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i	2.058	2.079	21	1,0
H - Prijevoz i skladištenje	725	799	74	10,2
I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja	689	690	1	0,1
J - Informacije i komunikacije	212	213	1	0,5
K - Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	27	35	8	29,6
L - Poslovanje nekretninama	7	23	16	228,6
M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	936	1.069	133	14,2
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	252	238	-14	-5,6
O - Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	1.092	1.032	-60	-5,5
P - Obrazovanje	3.143	3.234	91	2,9
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1.284	2.835	1.551	120,8
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	167	192	25	15
S - Ostale uslužne djelatnosti	457	301	-156	-34,1
Ukupno	23.301	26.570	3.269	14,0

Na pitanje jesu li tijekom 2016. godine sklopili ugovor na neodređeno vrijeme s osobama koje su imale ugovor na određeno, 38,9% poslodavaca (od onih koji su odgovorili na pitanje) s područja Brodsko-posavske županije odgovorilo je potvrdno. Prema odgovorima poslodavaca, procjenjujemo da je u populaciji zaposlenih 2.140 zaposlenika koji su bili u radnom odnosu zasnovanom na određeno vrijeme u 2016. godini dobilo ugovor na neodređeno. Tijekom 2016. godine 30,2% poslodavaca nije imalo zaposlenih na ugovor na određeno, 29% poslodavaca niti s jednim zaposlenim na određeno vrijeme nije sklopilo ugovor na neodređeno, dok 1,9% poslodavaca ne može procijeniti jesu li zapošljavali ljude na neodređeno vrijeme.

Slika 1. Udio poslodavaca prema odgovorima na pitanje jesu li sa zaposlenima na određeno vrijeme tijekom 2016. godine sklopili ugovor na neodređeno

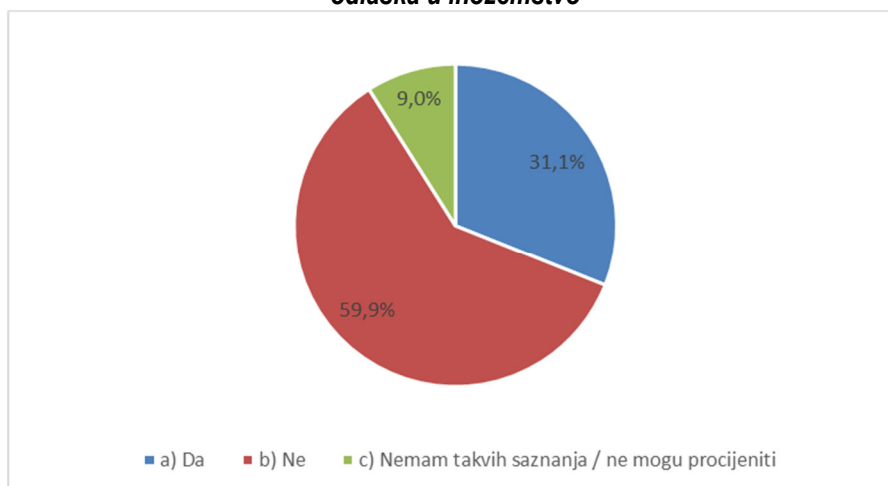

2.1. Prekid radnog odnosa radi odlaska u inozemstvo

Iseljavanje iz Brodsko-posavske županije zbog potrage za poslom ili boljim radnim uvjetima često se povezuje sa stopom nezaposlenosti, zaposlenosti i tržištem rada u ovoj i prethodnim godinama. U skladu s tim pitali smo poslodavce jesu li neki od njihovih zaposlenika tijekom 2016. godine prekinuli radni odnos radi odlaska u inozemstvo.

Nešto manje od trećine poslodavaca (31,1%) izjavilo je da su neki od njihovih zaposlenika tijekom 2016. godine prekinuli radni odnos radi odlaska i zaposlenja u inozemstvu, što je puno više (za 10,1 postotnih bodova) u odnosu na nacionalnu razinu. Prema dobivenim odgovorima procjena ukupnog broja zaposlenih koji su emigrirali iz Brodsko-posavske županije je 939 osoba, što čini udio od 3,5% osoba koje su prekinule radni odnos radi odlaska na rad u inozemstvo u odnosu na ukupno zaposlene u populaciji.

Slika 2. Struktura odgovora poslodavaca prema saznanju poslodavaca o prekidu radnog odnosa zaposlenika radi odlaska u inozemstvo

S prestankom rada radnika radi odlaska u inozemstvo najviše su se susretali poslodavci iz privatnog sektora koje je napustilo čak 94,7% radnika od ukupnog broja onih koji su otišli raditi u inozemstvo tijekom 2016. godine. Gledajući privatni sektor vlasništva, mali poslodavci su se najviše susretali s odlaskom zaposlenika u inozemstvo, čak 42,3% radnika od ukupnog broja onih koji su otišli raditi u inozemstvo iz privatnog sektora napustilo je male poslodavce.

Radi zaposlenja u inozemstvu zaposlenici su najviše napuštali poslodavce iz područja prerađivačke industrije (33%) i to čak 39,5% zaposlenika od ukupnog broja onih koji su otišli. Slijede poslodavci iz djelatnosti građevinarstva (12,4%) koje je napustilo 22,6% zaposlenika od ukupnog broja zaposlenika koji su otišli raditi u inozemstvo.

2.2. Zapošljavanje na temelju drugih oblika rada

Prilikom zapošljavanja radnika poslodavci nerijetko koriste različite vrste angažmana zaposlenika istovremeno. Stoga upit u anketi omogućuje poslodavcima da za više oblika rada navedu broj osoba angažiranih u njihovoj organizaciji u 2016. godini. Osim kroz ugovor o radu, poslodavci imaju mogućnost zapošljavanja i temeljem: ugovora o djelu, autorskog ugovora, putem studentskog ili učeničkog servisa i putem agencija za privremeno zapošljavanje. Poslodavci su tijekom 2016. godine na jedan od spomenutih načina angažirali ukupno 2.880 osoba na razini populacije, što je za 1310 osoba ili 83,4% više nego u 2014. godini.

Najčešće korišten oblik alternativnog zapošljavanja bio je **ugovor o djelu** kojeg je koristilo 21,9% anketiranih poslodavaca te je temeljem njega angažirano 1640 osoba. Ovaj oblik zapošljavanja bio je najprisutniji kod velikih poslodavaca (62,5%), dok je prema sektoru vlasništva najprisutniji bio kod poslodavaca državnog ili javnog oblika vlasništva (40%). Prema broju osoba angažiranih ugovorom o djelu dominirali su poslodavci u djelatnosti trgovine na veliko i na malo (862 osobe) i poslodavci u djelatnosti obrazovanja (189 osoba).

Zapošljavanje na temelju **autorskih ugovora** realiziralo je 7,7% poslodavaca s ukupno 271 angažiranom osobom. Takav angažman bio je prisutniji kod velikih (12,5%) i malih (10,2%) poslodavaca u odnosu na ostale skupine, ali najprisutniji je kod poslodavaca ostalih oblika vlasništva (33,3%). Zapošljavanje temeljem autorskih ugovora koristilo se uglavnom u djelatnosti obrazovanja (82 osobe) te u ostalim uslužnim djelatnostima (79 osoba).

Zapošljavanje putem **studentskog ili učeničkog servisa** ostvarilo je 10,2% poslodavaca s ukupno 787 angažiranih osoba. Ovaj angažman učestaliji je kod velikih poslodavaca (25%) i poslodavaca u privatnom sektoru (11,7%). Najčešće su učenike

i studente zapošljavali poslodavci iz područja djelatnosti prijevoza i skladištenja (337 osobe) te iz ostalih uslužnih djelatnosti (142 osobe).

Zapošljavanje putem **agencija za privremeno zapošljavanje** realiziralo je 1,5% poslodavaca s ukupno 182 tako angažirane osobe. Ovaj oblik zapošljavanja najprisutniji je u prerađivačkoj industriji (166 osoba).

Najveći broj osoba od ukupno angažiranih kroz atipične oblike zapošljavanja zaposlen je temeljem ugovora o djelu (56,9%). Slijede osobe zaposlene na temelju studentskog ili učeničkog ugovora (27,3%), zatim zaposleni temeljem autorskog ugovora (9,4%) i osobe angažirane putem agencije za privremeno zapošljavanje (6,3%).

Tablica 4. Udio poslodavaca koji su tijekom 2016. godine zaposlili jednog ili više radnika na temelju drugih oblika rada, %

		Ne temelju ugovora o djelu, %		Na temelju autorskog ugovora, %		Na temelju studentskog ili učeničkog servisa, %		Na temelju agencije za privremeno zapošljavanje, %	
		BPŽ	RH	BPŽ	RH	BPŽ	RH	BPŽ	RH
UKUPNO		21,9	22,9	7,7	9,6	10,2	17,9	1,5	2,5
SEKTOR VLASNIŠTVA	Privatno ili pretežno privatno	14,0	13,8	4,5	5,2	11,7	18,9	0,5	1,9
	Državno/javno	40,0	41,2	12,2	18,1	6,7	15,6	3,3	4,1
	Ostalo	33,3	47,8	33,3	22,7	8,3	17,4	8,3	1,3

3. NAČINI TRAŽENJA I POTEŠKOĆE PRI ZAPOŠLJAVANJU RADNIKA

U 2016. godini 67,6% anketiranih poslodavaca tražilo je radnike, što je za 15,7 pb više u odnosu na razdoblje prethodnog istraživanja (51,9%), ali niže u odnosu na nacionalnu razinu gdje se 72,6% poslodavaca izjasnilo da su tražili radnike za zapošljavanje. U javnom je sektoru (75,6%) udio poslodavaca koji su tražili zaposlenike bio veći nego u privatnom (65,3%), što je prvenstveno potrebno pripisati većoj veličini organizacija u javnom sektoru. Promatrajući veličinu poslodavaca, u najvećoj mjeri ističu se veliki poslodavci (100%) i srednji poslodavci (90,8%).

3.1. Načini traženja radnika za zapošljavanje

Prilikom traženja radnika za zapošljavanje poslodavci nerijetko to rade na više načina istovremeno. Stoga upit u anketi omogućava poslodavcima označavanje više odgovora.

Odgovori poslodavaca na županijskoj i državnoj razini su vrlo slični kao što je vidljivo iz grafičkog prikaza na slici 3. Među anketiranim poslodavcima koji su tražili zaposlenike, najveći je broj, njih 81,3%, radnike tražio posredovanjem Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje. Poslodavci s područja Brodsko-posavske županije učestalo su tražili radnike vlastitim resursima: putem osobnih poznanstava (38,4%), zatim uvidom u vlastitu bazu životopisa (29,7%) i traženjem radnika među osobama koje su bile ranije zaposlene kod anketiranih poslodavaca (28,3%). Oglašavanje na Internetu koristilo je 30,1% poslodavaca s lokalnog područja, dok je putem oglašavanja u tradicionalnim medijima radnike tražio manji broj poslodavaca (14,6%). Praksa, naukovanje ili stručno osposobljavanje, također su u određenom broju slučajeva predstavljali način identifikacije i selekcije mladih zaposlenika, koji je koristilo 19,2% od svih poslodavaca koji su tražili radnike. Radnike je putem obrazovnih ustanova tražilo 4,6% poslodavaca, dok je posredovanje privatnih agencija za zapošljavanje koristilo je 2,3% anketiranih poslodavaca koji su tražili radnike.

Slika 3. Zastupljenost načina traženja radnika kod anketiranih poslodavaca Brodsko-posavske županije i Republike Hrvatske, %

3.2. Poteškoće pri zapošljavanju radnika

Nešto više od polovine poslodavaca (50,2%) od onih koji su tražili radnike za zapošljavanje odgovorilo je potvrdno na pitanje jesi li imali poteškoća pri pronalasku radnika, što predstavlja porast od 21,2 pb u odnosu na razdoblje prethodnog istraživanja, odnosno manju mogućnost ponude da zadovolji potražnju za radom. Poslodavci državnog ili javnog sektora imali su manje poteškoća pri pronalasku radnika (9,1%) u odnosu na privatne poslodavce (40,2%).

Tablica 5. Udio poslodavaca s poteškoćama pri zapošljavanju radnika tijekom 2016. godine prema veličini i sektoru vlasništva poslodavca, %

UKUPNO		Poslodavci koji su tražili radnike u 2016. godini*	Imali poteškoća u pronalasku radnika u 2016. godini**
BPŽ 2014.		51,9	29,0
BPŽ 2016.		67,6	50,2
VELIČINA POSLODAVCA	Mikro - obrtnici	43,9	9,1
	Mikro (0-9 zaposlenih)	51,2	9,6
	Mali (10-49 zaposlenih)	76,9	18,3
	Srednji (50-249 zaposlenih)	90,8	10,5
	Veliki (250 i više zaposlenih)	100,0	50,2
SEKTOR VLASNIŠTVA	Privatno ili pretežno privatno	65,3	40,2
	Državno/javno	75,6	9,1
	Ostalo	50,0	0,9

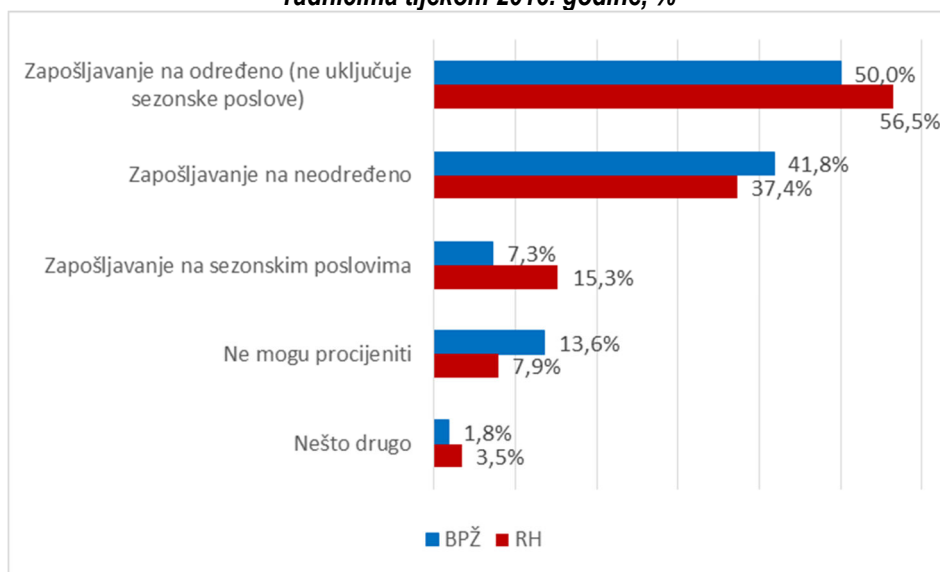
*Odnosi se na sve poslodavce koji su sudjelovali u istraživanju./ **Odnosi se na poslodavce koji su odgovorili na pitanje o tome da li su tražili radnike.

Promatrajući po područjima glavne djelatnosti, iskaze o problemima pri pronalasku radnika najčešće su dali poslodavci iz područja ostalih uslužnih djelatnosti (85,7%), iz djelatnosti pružanja smještaja i te pripreme i usluživanja hrane (77,8%),

građevinarstva (77,3%), djelatnosti prijevoza i skladištenja (71,4%), stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (71,4%) te administrativne i pomoćnih uslužnih djelatnosti (71,4%). Najmanji udio poslodavaca s poteškoćama pri pronalasku radnika bio je u javnoj upravi i obrani; obveznom socijalnom osiguranju (7,4%).

Poslodavci koji su imali poteškoće pri pronalasku radnika za zaposlenje tijekom 2016. godine mogli su odabrati tip zapošljavanja na koji su se uglavnom odnosile te poteškoće. Polovica poslodavaca Brodsko-posavske županije izjasnila se da su najviše poteškoća imali pri zapošljavanju na određeno vrijeme (koje ne uključuje sezonske poslove), kao i većina poslodavaca u Republici Hrvatskoj (56,5%). Značajan broj poslodavaca (41,8%) imao je poteškoće i pri zapošljavanju na neodređeno vrijeme, dok je poteškoće sa zapošljavanjem na sezonskim poslovima imalo 7,3% poslodavaca.

Slika 4. Tip zapošljavanja na koji su se odnosile poteškoće s kojima su se susretali poslodavci u potrazi za radnicima tijekom 2016. godine, %

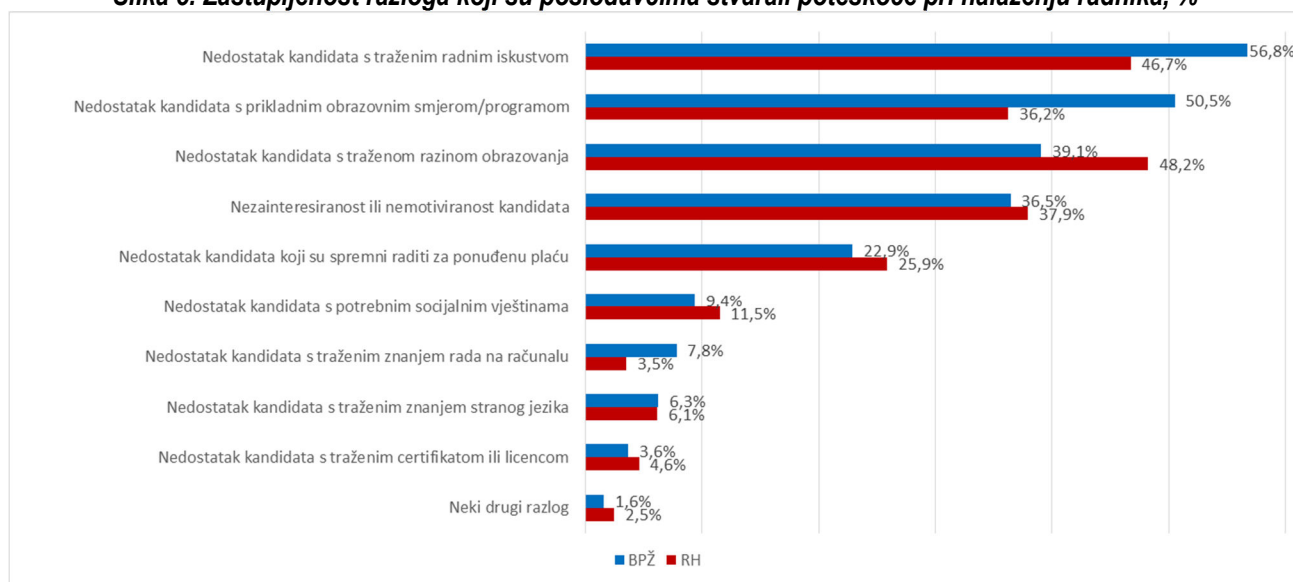
Anketirani poslodavci imali su mogućnost navesti zanimanja (najviše tri) s kojima su imali najvećih poteškoća pri nalaženju potrebnih radnika. Na području Brodsko-posavske županije je ukupno 109 poslodavaca identificiralo ukupno 192 zanimanja s kojima su imali poteškoće pri zapošljavanju radnika. Većim brojem odgovora ističu se sljedeća zanimanja: konobar (10 odgovora poslodavaca), bravar (9), zavarivač (9), zidar (7), armirač (5), tesar (4), električar održavanja (4) i vozač teretnog vozila (također 4 odgovora), medicinska sestra (3), doktor medicine (3), diplomirani strojar inženjer (3), grafički dizajner (3), rukovatelj brojačano upravljanim strojem za obradu kovina (3) te zidar i betonirac (također 3 odgovora). Odgovori poslodavaca o broju radnika koji je nedostajao na razini populacije potvrđuju stanje tržišta rada na području Brodsko-posavske županije te ukazuju na deficitarnost zanimanja iz djelatnosti građevinarstva i prerađivačke industrije te na deficitarnost djelatnika medicinske struke.

Tablica 6. Zanimanja s kojima su poslodavci imali najvećih poteškoća pri nalaženju potrebnih radnika tijekom 2016. godine

Rod zanimanja; zanimanje	Broj odgovora poslodavaca	Broj radnika koji je nedostajao na razini populacije
2. Znanstvenici, inženjeri i stručnjaci	47	237
2145917. diplomirani strojarski inženjer/diplomirana strojarska inženjerica	3	33
2221117. doktor/doktorica medicine	3	10
2331137. učitelj/učiteljica njemačkog jezika	2	4
2331417. učitelj/učiteljica glazbene kulture	2	5
2359127. školski defektolog/školska defektologinja	2	7
3. Tehničari i stručni suradnici/stručne suradnice	20	129
3231114. medicinska sestra	3	51
3471214. grafički dizajner/grafička dizajnerica	3	28
3113714. elektrotehničar/elektrotehničarka	2	15
3433116. ekonomist/ekonomistica računovodstva i financija	2	15
3231126. viša medicinska sestra	2	8
4. Administrativni službenici	5	29
4134124. službenik/službenica prodaje	2	6
4222124. recepcionar/recepcionarka	2	7
6. Poljoprivrednici, šumari, ribari, lovci	1	2
5. Uslužna i trgovačka zanimanja	21	362
5123133. konobar/konobarica	10	220
5141133. frizer/frizerka	2	37
5122123. kuhar/kuharica	2	24
5220213. prodavač/prodavačica	2	3
7. Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	75	1646
7212133. zavarivač/zavarivačica	9	410
7222423. bravar/bravarica	9	200
7122123. zidar/zidarica	7	90
7123123. armirač/armiračica	5	122
7137143. električar/električarka održavanja	4	56
7124123. tesar/tesarica	4	49
7122323. zidar i betonirac/zidarica i betonirka	3	15
7212122. elektrozavarivač/elektrozavarivačica	2	170
7134122. hidroizolater/hidroizolaterka	2	53
7231233. automehaničar/automehaničarka	2	27
7141133. ličilac/ličilateljica	2	11
7412132. pekar/pekarica bureka i pizze	2	6
7422123. stolar/stolarica	2	3
8. Rukovatelji postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači i sastavljači proizvoda	14	127
8324113. vozač/vozačica teretnog vozila	4	28
8211913. rukovatelj/rukovateljica brojčano upravljanim strojem za obradu	3	19
8324133. vozač/vozačica tegljača s poluprikolicom	2	15
9. Jednostavna zanimanja	9	490
9211151. berač/beračica poljoprivrednih proizvoda	2	373
9312151. radnik/radnica niskogradnje	2	33

Iz slike 5. je vidljivo da je kod više od polovice poslodavaca s lokalnog tržišta rada (56,8%), od onih koji su odgovorili na pitanje o poteškoćama pri pronalasku radnika u određenom zanimanju, najveći problem pri pronalasku radnika za zapošljavanje predstavljao nedostatak kandidata s traženim radnim iskustvom. Također, više od polovice poslodavaca (50,5%) izjasnilo se da je nedostatak kandidata s prikladnim obrazovnim smjerom/programom razlog poteškoćama pri pronalasku radnika. Iduća najčešće navođena poteškoća je nedostatak kandidata s traženom razinom obrazovanja (39,1%). Skupina razloga koja obuhvaća nezainteresiranost ili nemotiviranost kandidata prepoznata je od 36,5% svih poslodavaca koji su odgovorili na ovo pitanje, dok je nedostatak kandidata koji su spremni raditi za ponuđenu plaću kao uzrok poteškoćama pri pronalasku radnika prepoznat od strane 22,9% poslodavaca.

Slika 5. Zastupljenost razloga koji su poslodavcima stvarali poteškoće pri nalaženju radnika, %

Izjašnjavajući se o razlozima poteškoća kod najtraženijih zanimanja na tržištu rada Brodsko-posavske županije najviše poslodavaca je navelo kao glavni razlog poteškoća pri zanimanju konobar nedostatak kandidata s traženim radnim iskustvom, s prikladnim obrazovnim smjerom/programom te nezainteresiranost ili nemotiviranost kandidata. Kod pronalaska radnika zanimanja zavarivač i bravar najveći problem također predstavlja nedostatak kandidata s traženim radnim iskustvom i s prikladnim obrazovnim smjerom/programom, s tim da se kod zanimanja bravar jednako često navodi i nedostatak kandidata s traženom razinom obrazovanja. Najčešći odgovor poslodavaca o razlozima poteškoća kod zanimanja zidar, armirač, tesar i električar održavanja je nedostatak radnog iskustva, a pri pronalasku vozača teretnog vozila nedostatak kandidata s traženom razinom obrazovanja.

Jedan od načina rješavanja poteškoća pri zapošljavanju radnika je zapošljavanje radnika iz **inozemstva**, odnosno uvoz radne snage. Na pitanje smatraju li da bi se potrebe za zanimanjima s kojima su imali poteškoće mogle zadovoljiti zapošljavanjem radnika iz inozemstva, nešto manje od polovice poslodavaca koji su imali problema u pronalasku radnika odgovorilo je negativno (47,9%), dok nešto više od jedne trećine poslodavaca smatra da bi uvoz radne snage djelomično riješio njihove poteškoće. Da bi zapošljavanje radnika iz inozemstva u potpunosti riješilo poteškoće pri zapošljavanju radnika smatra 16,5% poslodavaca, što je za 6,1 postotnih bodova više nego 2014. godine.

Promatrajući sektor vlasništva, 20,1% privatnih poslodavaca smatra da bi se njihove poteškoće pri zapošljavanju u cijelosti mogle riješiti uvozom radnika, a 37% njih smatra da bi se na taj način samo djelomično zadovoljile njihove potrebe. Iako 42,9% privatnih poslodavaca ne zagovara uvoz radnika, vidljivo je da su skloniji uvozu radne snage od poslodavaca državnog ili javnog sektora (68,8%).

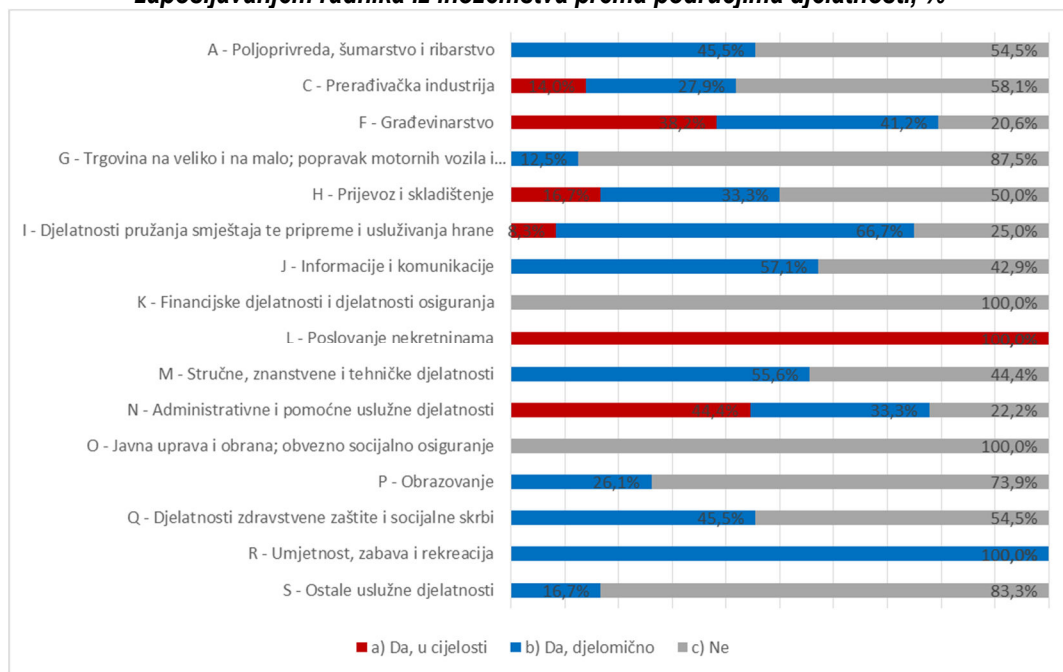
S obzirom na veličinu poslodavaca u privatnom sektoru vidljivo je da su mikro - obrtnici (29,2%) i mali poslodavci (22,9%) naklonjeniji uvozu radne snage s ciljem potpunog zadovoljavanja potreba za radnicima u odnosu na srednje (15%) i velike (0%) poslodavce.

Tablica 7. Broj odgovora poslodavaca koji smatraju da bi se njihove poteškoće pri zapošljavanju mogle zadovoljiti zapošljavanjem radnika iz inozemstva (prema veličini i sektoru vlasništva poslodavaca), %

	Broj odgovora za navedena zanimanja	Zadovoljenje potreba zapošljavanjem radnika u inozemstvu, %		
		Da		Ne
		u cijelosti	djelomično	
UKUPNO	188	16,5	35,6	47,9
Sektor vlasništva				
Privatno ili pretežno privatno	154	20,1	37	42,9
Državno ili javno	32	0	31,3	68,8
Ostalo	2	0	0	100
Veličina poslodavca (privatni sektor)				
Mikro - obrtnici	24	29,2	33,3	37,5
Mikro - 0 do 9 zaposlenih	29	17,2	37,9	44,8
Mali - 10 do 49 zaposlenih	70	22,9	40	37,1
Srednji - 50 do 249 zaposlenih	20	15	45	40
Veliki - 250 i više zaposlenih	11	0	9,1	30,9

Promatrajući područja djelatnosti s većim brojem odgovora poslodavaca, možemo zaključiti da su poslodavci koji vide rješenje svojih poteškoća u uvozu radne snage iz djelatnosti građevinarstva, prerađivačke industrije te djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Na slici 6. prikazan je udio pojedinih odgovora poslodavaca u odnosu na ukupan broj poslodavaca u poteškoćama iz određene djelatnosti.

Slika 6. Zastupljenost poslodavaca koji smatraju da bi se njihove poteškoće pri zapošljavanju mogle zadovoljiti zapošljavanjem radnika iz inozemstva prema područjima djelatnosti, %

Uzimajući u obzir najzastupljenija zanimanja prema broju odgovora poslodavaca, utvrđeno je da najmanje negativan stav prema uvozu radne snage imaju poslodavci s poteškoćama pri pronalasku radnika za zanimanja zidar, armirač i tesar. Oni smatraju da bi uvozom u potpunosti ili djelomično mogli zadovoljiti svoje potrebe za radnicima.

Tablica 7. Zastupljenost poslodavaca koji bi poteškoće rješavali zapošljavanjem radnika iz inozemstva po zanimanjima, %

Zanimanje	Zadovoljenje potreba zapošljavanjem radnika u inozemstvu, %		
	Da		Ne
	u cijelosti	djelomično	
5123133. konobar/konobarica	20,0	50,0	30,0
7212133. zavarivač/zavarivačica	22,2	44,4	33,3
7222423. bravar/bravarica	22,2	44,4	33,3
7122123. zidar/zidarica	42,9	57,1	0,0
7123123. armirač/armiračica	20,0	80,0	0,0
7124123. tesar/tesarica	50,0	50,0	0,0
7137143. električar/električarka održavanja	0,0	25,0	75,0
8324113. vozač/vozačica teretnog vozila	50,0	0,0	50,0
2145917. diplomirani strojarski inženjer/diplomirana strojarska inženjerka	0,0	33,3	66,7
2221117. doktor/doktorica medicine	0,0	67,7	33,3
3231114. medicinska sestra	0,0	33,3	66,7
3471214. grafički dizajner/grafička dizajnerica	33,3	33,3	33,3
8211913. rukovatelj/rukovateljica broičano upravljanim strojem za obradu kovina	0,0	0,0	100,0
7122323. zidar i betonirac/zidarica i betonirka	33,3	0,0	66,7

4. PLANIRANO ZAPOŠLJAVANJE U 2017. GODINI

Ukupno je 64,7% anketiranih poslodavaca s područja Brodsko-posavske županije (64% na razini RH) iskazalo namjeru zapošljavanja novih radnika u 2017. godini, što je znatno veći udio poslodavaca u odnosu na razdoblje prethodnog istraživanja, na lokalnoj razini za 15,9 pb, a na državnoj razini za 15,6 pb. Obim planiranog zapošljavanja u 2017. godini temeljem ugovora o radu na razini populacije iznosi 3.943 i veći je u odnosu na 2015. godinu kada je iznosio 2.477. Navedeni broj radnika predstavlja stopu planiranoga zapošljavanja (postotak u odnosu na ukupni broj zaposlenih kod anketiranih poslodavaca krajem godine) od 14,8%, što je više od očekivanja iskazanih u anketi poslodavaca 2015. godine kada je stopa zapošljavanja iznosila 10,6% za Brodsko-posavsku županiju.

Tablica 8. Namjera i planirano zapošljavanje u 2017. godini

		Namjera zapošljavanja u narednoj godini*		Planirano ukupno zapošljavanje		Stopa planiranog zapošljavanja (%)	
		PU SB	RH	PU SB	RH	PU SB	RH
UKUPNO AP 2015.		48,8	48,4	2.477	164.369	10,6	12,9
UKUPNO AP 2017.		64,7	64,0	3.943	225.847	14,8	16,3
SEKTOR VLASNIŠTVA	Privatno ili pretežno privatno	65,8	64,4	3.177	191.900	18,3	21,2
	Državno/javno	65,2	63,3	608	27.755	7,1	6,1
	Ostalo	41,7	61,7	158	6.192	25,4	31,1
VELIČINA POSLODAVCA (privatni sektor)	Mikro (do 9 zaposlenih) - obrt	59,6	50,1	674	29.274	26,1	36,7
	Mikro (do 9 zaposlenih)	50,9	54,3	762	39.663	36,7	29,6
	Mali (10-49 zaposlenih)	71,3	71,6	1.120	69.488	17,8	28,6
	Srednji (50-249 zaposlenih)	91,3	86,2	435	25.448	12,3	14,0
	Veliki (250 i više zaposlenih)	100,0	93,9	186	28.027	6,5	10,5

* Odnosi se na sve poslodavce koji su sudjelovali u istraživanju.

4.1. Struktura planiranog zapošljavanja prema sektoru vlasništva i veličini poslodavaca

Stopa planiranog zapošljavanja izraženija je u privatnom sektoru (18,3%) u odnosu na državni ili javni sektor gdje postoje bitna ograničenja novog zapošljavanja, te stopa planiranog zapošljavanja iznosi 7,1% (Tablica 8.). Gledano prema veličini poslovnih subjekata u privatnom sektoru, novo zapošljavanje u 2017. godini u najvećoj mjeri planiraju mikro poslodavci kod kojih stopa odnosno udio planiranog zapošljavanja u njihovoj ukupnoj zaposlenosti iznosi 36,7% i mikro poslodavci obrtnici sa stopom od 26,1%. Znatno niže stope planiranog zapošljavanja s obzirom na trenutni broj zaposlenih predviđaju mali (17,8%), srednji (12,3%) i veliki (6,5%) poslodavci.

4.2. Struktura planiranog zapošljavanja prema područjima djelatnosti

Promatrano u apsolutnim pokazateljima najveći broj radnika bi se u 2017. godini mogao tražiti u prerađivačkoj industriji (1187 ili 30,1% od ukupnog predviđenog zapošljavanja), u građevinarstvu (721 ili 18,3%) i obrazovanju (372 ili 9,4%). Novo zapošljavanje ne planiraju poslodavci iz djelatnosti rudarstva i vađenja ni poslodavci iz financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja.

Prema stopi planiranog zapošljavanja prednjače administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (34%), djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (32,5%), ostale uslužne djelatnosti (31,9%) te građevinarstvo (26,7%).

Tablica 9. Planirano zapošljavanje u 2017. godini prema području djelatnosti

Područje djelatnosti	Zaposleni krajem 2016. godine	Planirano zapošljavanje u narednoj godini	Stopa planiranog zapošljavanja, %
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.337	237	17,7
B - Rudarstvo i vađenje	7	0	0,0
C - Prerađivačka industrija	8.873	1.187	13,4
D - Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	348	4	1,1
E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	562	4	0,7
F - Građevinarstvo	2.703	721	26,7
G - Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	2.079	312	15,0
H - Prijevoz i skladištenje	799	96	12,0
I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	690	224	32,5
J - Informacije i komunikacije	213	25	11,7
K - Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	35	0	0,0
L - Poslovanje nekretninama	23	4	17,4
M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1.069	142	13,3
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	238	81	34,0
O - Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	1.032	211	20,4
P - Obrazovanje	3.234	372	11,5
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2.835	195	6,9
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	192	32	16,7
S - Ostale uslužne djelatnosti	301	96	31,9
UKUPNO	26.570	3.943	14,8

4.3. Struktura planiranog zapošljavanja prema vrsti ugovora

Većina se planiranoga zapošljavanja u 2017. godini (62% ili 2443 radnika) predviđa na određeno vrijeme što je manje nego na nacionalnoj razini (72,8%). Uočavamo da 10,7% planiranog zapošljavanja na određeno vrijeme čine sezonski poslovi (261 radnik), čime sezonsko zapošljavanje sudjeluje sa 6,6% u ukupno iskazanom planiranom zapošljavanju poslodavaca Brodsko-posavske županije. U odnosu na 2015. godinu, zapošljavanje na određeno je za 7,7 pb manje zastupljeno u ukupnom planiranom zapošljavanju (pad sa 69,7% na 62%). Istovremeno je povećan udio sezonskog zapošljavanja u ukupnom planiranom zapošljavanju (s 5% na 6,6%).

Zapošljavanje na određeno vrijeme u najvećoj mjeri planiraju poslodavci u državnom i javnom sektoru (75,2% od planiranog zapošljavanja), a dominantno je i u ostalim oblicima vlasništva (63,3%) te u privatnom sektoru (59,4%). Promatrajući privatne poslodavce, planirano zapošljavanje na određeno vrijeme najučestalije je kod srednjih (81,6%) i velikih (81,2%) poslodavaca, a manje je zastupljeno kod mikro poslodavaca koji više od polovice zapošljavanja planiraju na određeno vrijeme.

Tablica 10. Struktura planiranog zapošljavanja u 2017. godini prema vrsti ugovora o radu, %

	Planirano zapošljavanje temeljem ugovora o radu	OBLIK ZAPOSLENOSTI (%)		
		Neodređeno	Određeno	Sezonski poslovi (udio u određenom)
UKUPNO	3.943	38,0	62,0	10,7
Oblik vlasništva				
Privatno	3.177	40,5	59,4	9,5
Državno/javno	608	24,8	75,2	17,7
Ostalo	158	36,7	63,3	0,0
Veličina poslodavca (privatni sektor)				
Mikro poslodavci-obrtnici	674	42,0	57,7	8,0
Mikro poslodavci	762	41,6	58,4	6,7
Mali poslodavci	1.120	51,4	48,8	1,3
Srednji poslodavci	435	18,6	81,6	28,7
Veliki poslodavci	186	18,8	81,2	6,6

4.4. Struktura planiranog zapošljavanja prema razini obrazovanja

Promatrajući planirano zapošljavanje radnika kod anketiranih poslodavaca s područja Brodsko-posavske županije najzastupljenije su potrebe za zapošljavanjem radnika srednjoškolskog obrazovanja, i to 1611 radnika (40,9%) trogodišnjeg obrazovanja te 1369 radnika (34,7%) četverogodišnjeg obrazovanja. Iskazane potrebe zapošljavanja osoba drugih razina obrazovanja znatno su niže i kreću se u rasponu od 6,4% (dodiplomski studij/viša škola), preko 8,9% (bez srednjeg obrazovanja) do 9,2% (diplomski studij/fakultet, akademija).

U usporedbi s 2015. godinom neznatno je povećan udio planiranog zapošljavanja za radnike trogodišnje srednjoškolske razine obrazovanja (1,7 pb) i četverogodišnje razine obrazovanja (0,8 pb), dok je istodobno zabilježeno neznatno smanjenje planiranog zapošljavanja kod osoba ostalih razina obrazovanja.

Poslodavci u privatnom vlasništvu u 83,3% slučajeva planiraju zaposliti osobe srednjoškolskog obrazovanja, od kojih se najviše ističu mikro poslodavci – obrtnici koji namjeravaju zaposliti osobe srednje razine obrazovanja u 95,5% slučajeva. Osobe s nezavršenom/završenom osnovnom školom (22%) te osobe sa visokom stručnom spremom (26,6%) u najvećoj mjeri planiraju zapošljavati poslodavci državnog i javnog sektora.

Tablica 11. Struktura planiranog zapošljavanja u 2017. godini prema razini obrazovanja, %

	Planirano zapošljavanje temeljem ugovora o radu	RAZINA OBRAZOVANJA (%)				
		Nezavršena/ završena osnova škola	Srednja škola u trajanju do 3 godine	Srednja škola u trajanju 4 ili više godina	Dodiplomski studij/ viša škola	Diplomski studij/fakultet, akademija
UKUPNO	3.943	8,9	40,9	34,7	6,4	9,2
Oblik vlasništva						
Privatno	3.177	6,5	46,9	36,4	4,7	5,5
Državno/javno	608	22,0	13,0	30,9	7,4	26,6
Ostalo	158	5,7	25,9	14,6	38,6	15,8
Veličina poslodavca (privatni sektor)						
Mikro poslodavci - obrtnici	674	4,3	61,6	32,9	0,4	0,3
Mikro poslodavci	762	1,4	39,2	42,9	10,0	6,2
Mali poslodavci	1.120	4,1	51,2	32,9	4,3	7,7
Srednji poslodavci	435	24,1	33,1	38,4	2,5	3,2
Veliki poslodavci	186	8,1	32,3	39,8	5,4	14,5

4.5. Iskazana potražnja za zanimanjima

Poslodavci koji namjeravaju zapošljavati radnike u 2017. godini iskazali su svoje potrebe prema zanimanjima (najviše tri zanimanja). U tablici 12. prikazana su zanimanja unutar njihova roda koja su se najčešće navodila od strane poslodavaca (3 i više pojavljivanja). Najčešće navodena zanimanja uglavnom se poklapaju sa zanimanjima za koja su poslodavci navodili da imaju poteškoće pri pronalasku radnika.

Tablica 12. Planirano zapošljavanje u 2017. godini prema zanimanjima (3 i više navoda)

Rod zanimanja; zanimanje	Broj navoda od strane poslodavaca
2. Znanstvenici, inženjeri i stručnjaci	
2142217. diplomirani građevinski inženjer/diplomirana građevinska inženjerka	3
2145917. diplomirani strojarSKI inženjer/diplomirana strojarSKA inženjerka	4
2221117. doktor/doktorica medicine	6
2321127. profesor/profesorka engleskog jezika	3
2429617. diplomirani pravnik/diplomirana pravnik	5
2441617. diplomirani ekonomist/diplomirana ekonomistica	7
3. Tehničari i stručni suradnici/stručne suradnice	
3121316. programer/programerka računalnih primjena	3
3227114. veterinarski tehničar/veterinarska tehničarka	3
3231114. medicinska sestra	9
3311016. učitelj/učiteljica razredne nastave	9
3320116. odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece	4
3433116. ekonomist/ekonomistica računovodstva i financija	4
3471214. grafički dizajner/grafička dizajnerica	3
5. Uslužna i trgovačka zanimanja	
5122123. kuhar/kuharica	5
5123133. konobar/konobarica	14
5133132. njegovatelj/njegovateljica starijih i nemoćnih osoba	3
5141133. frizer/frizerka	5
5220213. prodavač/prodavačica	9
7. Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	
7122123. zidar/zidarica	7
7123123. armirač/armiračica	3
7124123. tesar/tesarica	3
7137143. električar/električarka održavanja	4
7212133. zavarivač/zavarivačica	11
7222423. bravar/bravarica	15
8. Rukovatelji postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači i sastavljači proizvoda	
8324113. vozač/vozačica teretnog vozila	5
8334112. vozač/vozačica viličara	3
9. Jednostavna zanimanja	
9132111. čistačica	6
9320121. radnik/radnica u održavanju	8
9320131. radnik/radnica na proizvodnoj liniji	3
9320251. drvoprerađivački radnik/drvoprerađivačka radnica	3

5. MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA I SURADNJA S HRVATSKIM ZAVODOM ZA ZAPOŠLJAVANJE

Poslodavci su i u ovogodišnjem upitniku imali priliku iskazati interes za korištenje mjera za poticanje zapošljavanja koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje. Tako je 60,7% anketiranih poslodavaca u Brodsko-posavskoj županiji, od onih koji su odgovorili na pitanje, iskazalo interes za korištenje neke od mjera, što je za 0,4 pb više u odnosu na RH.

Iz tablice 13. je vidljivo da je u fokusu poslodavaca mjera stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa (51,5% zainteresiranih), iako se bilježi smanje udjela zainteresiranih poslodavaca za 2,3 pb u odnosu na razdoblje prethodnog istraživanja. Usprkos značajnom interesu poslodavaca (43,2%) mjera sufinanciranje zapošljavanja novih radnika (predviđena za privatne poslodavce), bilježi pad interesa u odnosu na razdoblje prethodnog istraživanja za 7,7 pb. Slijede mjere javnih radova (41,3% zainteresiranih) koje su namijenjene državnom i javnom sektoru te poslodavcima ostalih oblika vlasništva kod kojih bilježimo porast interesa za korištenje u 2017. godini za 4,5 pb u odnosu na 2015. godinu.

Više od jedne petine poslodavaca (22,2%) nije upoznato s mjerom sufinanciranje obrazovanja novih radnika ili postojećih radnika u uvjetima uvođenja novih tehnologija, viših standarda i promjene proizvodnog program, dok se 66% privatnih poslodavaca izjasnilo da nema interesa za mjerom „stalni sezonac“ koja spada pod potpore za očuvanje radnih mjesta.

Tablica 13. Interes poslodavaca za korištenje mjera aktivne politike zapošljavanja koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje, struktura %

Vrsta mjere	Nema interesa	Ne može procijeniti	Zainteresirani	Nisu upoznati s mjerom
Sufinanciranje zapošljavanja novih radnika (samo privatni sektor)	23,0	18,0	43,2	15,9
Sufinanciranje obrazovanja novih radnika ili postojećih radnika u uvjetima uvođenja novih tehnologija, viših standarda i promjene proizvodnog programa	41,3	20,6	15,9	22,2
Potpore za očuvanje radnih mjesta (samo privatni sektor)	42,4	20,3	17,8	19,5
- Stalni sezonac (samo privatni sektor)	66,0	18,6	1,0	14,4
Mjere javnih radova (samo civilni i javni sektor)	41,3	13,0	41,3	4,4
Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa	27,0	14,6	51,5	6,9
Osposobljavanje na radnom mjestu	35,0	21,9	25,2	17,9

Promatrajući poslodavce prema sektoru vlasništva možemo primijetiti da je najveći interes za bilo kojom mjerom bio kod poslodavaca ostalih oblika vlasništva (77,8%), a promatrajući poslodavce privatnog sektora prema veličini, vidljivo je da su najzainteresiraniji za korištenje bilo koje od mjera veliki poslodavci (66,7%).

Poslodavci privatnog sektora iskazali su najveći interes za korištenje mjere sufinanciranja zapošljavanja novih radnika (44,1%), pri čemu se, s obzirom na veličinu privatnih poslodavaca, najviše ističu veliki poslodavci (66,7%). Poslodavci državnog ili javnog sektora najzainteresiraniji su za stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa (66,2%), a poslodavci ostalih oblika vlasništva iskazali su najveći interes za korištenje mjera javnih radova (75%).

Tablica 14. Interes poslodavaca za mjere aktivne politike zapošljavanja koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje po sektoru vlasništva i veličini poslodavaca, %

	Interes za bilo kojom od mjera	Sufinanciranje zapošljavanja novih radnika	Sufinanciranje obrazovanja novih radnika u uvjetima uvođenja novih tehnologija, viših standarda i promjene proizvodnog programa	Potpore za očuvanje radnih mjesta	Stalni sezonac	Javni radovi	Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa	Osposobljavanje na radnom mjestu
Oblik vlasništva								
Privatno ili pretežno privatno	58,2	44,1	16,8	17,8	1,0	-	44,0	27,8
Državno ili javno	64,7	-	-	-	-	34,2	66,2	12,5
Ostalo	77,8	-	-	-	-	75,0	50,0	50,0
Veličina poslodavca (privatni sektor)								
Mikro poslodavci - obrtnici	56,0	46,8	10,7	17,9	0,0	-	31,3	16,7
Mikro poslodavci	56,0	40,0	29,0	24,1	0,0	-	50,0	38,2
Mali poslodavci	61,4	46,0	14,0	18,2	0,0	-	45,0	27,3
Srednji poslodavci	56,5	38,1	13,3	6,7	7,7	-	50,0	27,3
Veliki poslodavci	66,7	66,7	0,0	0,0	0,0	-	50,0	0,0

Poslodavci koji su se izjasnili da su zainteresirani za korištenje mjere stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa, upitani su za koje zanimanje bi koristili navedenu mjeru. O zanimanjima se izjasnilo ukupno se 111 poslodavaca, a zanimanja koja su najčešće navođena (tri i više puta) od strane poslodavaca su: učitelj razredne nastave, administrativni službenik, ekonomist računovodstva i financija, diplomirani građevinski inženjer, frizer, odgojitelj predškolske djece, farmaceutski tehničar, diplomirani ekonomist i kuhar.

Nešto više od tri četvrtine poslodavaca (76,3%) od onih koji su odgovorili na pitanje o namjeri korištenja usluga Hrvatskog zavoda za zapošljavanje izjasnilo se pozitivno, što je za 1 pb više u odnosu na nacionalnu razinu. Poslodavci su iskazali najveći interes za korištenje usluge objave potrebe za radnikom na web stranici i oglasnoj ploči Zavoda (67,7%), korištenje mjera za poticanje zapošljavanja (53,6%) te ciljano posredovanje, tj. upućivanje odgovarajućih kandidata na slobodna radna mjesta od strane savjetnika HZZ-a (37,9%). Najmanje zastupljene usluge koje poslodavci namjeravaju koristiti u 2017. godini su usluga EURES-a (6,1%) i stručna pomoć kod zbrinjavanja viška radnika (7,1%). U skladu s navedenim, najveći broj poslodavaca se izjasnio da u 2017. godini ne namjerava koristiti uslugu EURES-a (64,7%) i uslugu stručne pomoći kod zbrinjavanja viška radnika (55,8%), što je razumljivo ako se uzme u obzir da se radi o situaciji koju svaki poslodavac pokušava izbjeći.

Tablica 15. Namjera korištenja usluga Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2017. godini, %

Vrsta usluge	Namjera korištenja u 2017. godini		
	Namjeravam koristiti	Ne mogu procijeniti	Ne namjeravam koristiti
a) Objava potrebe za radnikom na web stranici i oglasnoj ploči HZZ-a	67,7	21,2	11,2
b) Predstavljanje tvrtke i slobodnog radnog mjesta nezaposlenim osobama u prostorijama HZZ-a ili na Sajmu poslova	13,9	31,7	54,3
c) Ciljano posredovanje - upućivanje odgovarajućih kandidata na slobodna radna mjesta od strane savjetnika HZZ-a	37,9	32,4	29,7
d) Profesionalna selekcija kandidata za zapošljavanje (psihologijsko testiranje i intervju)	12,7	34,2	53,2
e) Stručna pomoć kod zbrinjavanja viška radnika	7,1	37,1	55,8
f) Korištenje mjera za poticanje zapošljavanja (sufinanciranje zapošljavanja ili obrazovanja radnika, stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa, javni radovi, očuvanje radnih mjesta, stalni sezonac)	53,6	30,8	15,6
g) Korištenje usluga EURES-a – objava potrebe za radnikom iz drugih zemalja Europske unije	6,1	29,3	64,7

Što se tiče zainteresiranosti poslodavaca da ih se informira o novim uslugama Zavoda, ukupno se 79,2% poslodavaca (od onih koji su odgovorili na pitanje) izjasnilo da žele biti informirani o novostima i uslugama i to ponajprije putem e-maila (89,6%), dok je najmanje poslodavaca zainteresirano za informiranje putem organiziranih prezentacija (0,8%).

6. SAŽETAK

Uzorak i odziv poslodavaca

Odabir poslodavaca za uzorak je izvršen iz **interne baze** poslodavaca Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. U okviru poslodavaca za uzorkovanje nisu obuhvaćene djelatnosti T i U (djelatnosti kućanstava i međunarodne organizacije) ni poslodavci koji tijekom godine iskazuju samo jednu zaposlenu osobu (samozaposleni). U oba slučaja razlog je njihov zanemariv doprinos istraživanim temama o tržištu rada. Malobrojni srednji i veliki poslodavci, ali s velikim brojem zaposlenika i značajnim regionalnim utjecajem, su svi uključeni u uzorak. Da bi se dobila reprezentativna slika doprinosa mikro i malih poslodavaca, pri izračunu procjene parametara populacije korištena su **utežanja** s obzirom na identificiranu populaciju zaposlenih u istovjetnoj županiji, području djelatnosti i kategoriji veličine poslodavca.

U anketi su sudjelovala 324 poslodavca s područja Brodsko-posavske županije, tj. 59% od uzorkovanoga broja. Krajem 2016. godine kod navedenih je poslodavaca bilo zaposleno 14.594 radnika, što čini udio od 40,8% u odnosu na ukupni broj zaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji krajem 2016.

Prema **veličini** anketiranih poslodavca najviše je mikro poslodavaca (do 9 zaposlenih) - 143 ili 44,1%, a najmanje je velikih poslodavaca (s 250 i više zaposlenih) - 8 ili 2,5%. Najveći broj obuhvaćenih zaposlenih zaposleno je kod srednjih poslodavaca, njih 43% od ukupno obuhvaćenih zaposlenih. S obzirom na **oblik vlasništva** poslodavaca koji su sudjelovali u anketi, većina je iz privatnog ili pretežito privatnog vlasništva, njih 222 ili 68,5%, zatim 90 poslodavaca ili 27,8% iz državno/javnog ili pretežito državno/javnog vlasništva, dok 12 poslodavaca ili 3,7% pripada ostalim sektorima vlasništva (udruge, zajednice, komore i sl.). Anketom je obuhvaćeno 250 pravnih osoba (96% obuhvaćenih zaposlenih) te 74 poslodavca obrtnika (4% obuhvaćenih zaposlenih). Gledano prema **područjima djelatnosti**, najveći broj anketiranih poslodavaca (17,3%) dolazi iz djelatnosti prerađivačke industrije u kojoj je zaposleno 36,1% osoba obuhvaćenih anketom, što ujedno ukazuje na važnost prerađivačke djelatnosti za gospodarstvo Brodsko-posavske županije.

Zaposlenost u 2016. godini

U 2016. godini došlo je do **porasta ukupnog zapošljavanja**, uspoređujemo li stanje s kraja 2014. godine. Prosječan porast udjela zaposlenih iznosio je prema podacima Ankete poslodavaca 14%.

Tijekom 2016. godine 38,9% poslodavaca (od onih koji su odgovorili na pitanje) s područja Brodsko-posavske županije sklopilo je ugovor na **neodređeno vrijeme** s osobama koje su imale ugovor na određeno.

Nešto manje od trećine poslodavaca (31,1%) izjavilo je da su neki od njihovih zaposlenika tijekom 2016. godine prekinuli radni odnos radi odlaska i zaposlenja u **inozemstvu**, što je puno više u odnosu na nacionalnu razinu (za 10,1 pb). S prestankom rada radnika radi odlaska u inozemstvo najviše su se susretali poslodavci iz privatnog sektora koje je napustilo čak 94,7% radnika od ukupnog broja onih koji su otišli raditi u inozemstvo tijekom 2016. godine.

Poslodavci su tijekom 2016. godine na jedan od **alternativnih oblika rada** angažirali ukupno 2.880 osoba na razini populacije, što je za 1310 osoba ili 83,4% više nego u 2014. godini. Najčešće korišten oblik alternativnog zapošljavanja bio je ugovor o djelu kojeg je koristilo 21,9% anketiranih poslodavaca te je temeljem njega angažirano 1640 osoba.

Načini traženja i poteškoće pri zapošljavanju radnika

U 2016. godini 67,6% anketiranih poslodavaca **tražilo** je radnike, što je za 15,7 pb više u odnosu na razdoblje prethodnog istraživanja, ali niže u odnosu na nacionalnu razinu (72,6%). Među anketiranim poslodavcima koji su tražili zaposlenike, najveći je broj, njih 81,3%, radnike tražio posredovanjem Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje.

Nešto više od polovine poslodavaca (50,2%) od onih koji su tražili radnike za zapošljavanje odgovorilo je da su imali **poteškoća** pri pronalasku radnika, što predstavlja porast od 21,2 pb u odnosu na razdoblje prethodnog istraživanja, odnosno manju mogućnost ponude da zadovolji potražnju za radom. Poslodavci državnog ili javnog sektora imali su manje poteškoća pri pronalasku radnika (9,1%) u odnosu na privatne poslodavce (40,2%).

Na području Brodsko-posavske županije je ukupno 109 poslodavaca identificiralo ukupno 192 zanimanja s kojima su imali poteškoće pri zapošljavanju radnika. Većim brojem odgovora ističu se sljedeća zanimanja: konobar, bravar, zavarivač, zidar, armirač, tesar, električar održavanja, vozač teretnog vozila, medicinska sestra, doktor medicine, diplomirani strojar inženjer, grafički dizajner, rukovatelj bročano upravljanim strojem za obradu kovina te zidar i betonirac.

Kod više od polovice poslodavaca s lokalnog tržišta rada (56,8%), od onih koji su odgovorili na pitanje o poteškoćama pri pronalasku radnika u određenom zanimanju, najveći problem pri pronalasku radnika za zapošljavanje predstavljao je nedostatak kandidata s traženim radnim iskustvom. Jedan od načina rješavanja poteškoća pri zapošljavanju radnika je zapošljavanje radnika iz **inozemstva**, odnosno uvoz radne snage. Na pitanje smatraju li da bi se potrebe za zanimanjima s kojima su imali poteškoće mogle zadovoljiti zapošljavanjem radnika iz inozemstva, nešto manje od polovice poslodavaca koji su imali problema u pronalasku radnika odgovorilo je negativno (47,9%), dok nešto više od jedne trećine poslodavaca smatra da bi uvoz radne snage samo djelomično riješio njihove poteškoće. Poslodavci koji vide rješenje svojih poteškoća u uvozu radne snage najčešće dolaze iz djelatnosti građevinarstva, prerađivačke industrije te djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Najmanje negativan stav prema uvozu radne snage imaju poslodavci s poteškoćama pri pronalasku radnika za zanimanja zidar, armirač i tesar.

Planirano zapošljavanje u 2017. godini

Ukupno je 64,7% anketiranih poslodavaca s područja Brodsko-posavske županije iskazalo **namjeru zapošljavanja** novih radnika u 2017. godini, što je znatno veći udio poslodavaca u odnosu na razdoblje prethodnog istraživanja (za 15,9 pb). Obim planiranog zapošljavanja u 2017. godini temeljem ugovora o radu na razini populacije iznosi 3.943 i veći je u odnosu na 2015. godinu kada je iznosio 2.477 osoba. **Stopa planiranoga zapošljavanja** iznosi 14,8%, što je više od očekivanja iskazanih u anketi poslodavaca 2015. godine kada je stopa zapošljavanja iznosila 10,6% za Brodsko-posavsku županiju. Stopa planiranog zapošljavanja izražena je u privatnom sektoru (18,3%) u odnosu na državni ili javni sektor (7,1%) gdje postoje bitna ograničenja novog zapošljavanja. Promatrano u apsolutnim pokazateljima najveći broj radnika bi se u 2017. godini mogao tražiti u prerađivačkoj industriji (1187 ili 30,1% od ukupnog predviđenog zapošljavanja), u građevinarstvu (721 ili 18,3%) i obrazovanju (372 ili 9,4%). Većina se planiranoga zapošljavanja u 2017. godini (62% ili 2443 radnika) predviđa na određeno, a najzastupljenije su potrebe za zapošljavanjem radnika srednjoškolskog obrazovanja i to 1611 radnika (40,9%) trogodišnjeg obrazovanja te 1369 radnika (34,7%) četverogodišnjeg obrazovanja. Poslodavci koji namjeravaju zapošljavati radnike u 2017. godini iskazali su svoje potrebe prema zanimanjima, a ona se uglavnom poklapaju sa zanimanjima za koja su poslodavci navodili da imaju poteškoće pri pronalasku radnika.

Mjere aktivne politike zapošljavanja i suradnja s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje

Interes za korištenje **mjera za poticanje zapošljavanja** koje provodi HZZ iskazalo je 60,7% poslodavaca Brodsko-posavske županije od ukupnog broja onih koji su odgovorili na pitanje. U fokusu poslodavaca je mjera stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa za koju je više od polovice poslodavaca iskazalo interes za korištenjem. Najčešće navodena zanimanja za koja bi koristili spomenutu mjeru su: učitelj razredne nastave, administrativni službenik, ekonomist računovodstva i financija, diplomirani građevinski inženjer, frizer, odgojitelj predškolske djece, farmaceutski tehničar, diplomirani ekonomist i kuhar.

Nešto više od tri četvrtine poslodavaca (76,3%) od onih koji su odgovorili na pitanje o namjeri korištenja **usluga** Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2017. godini izjasnilo se pozitivno. Najveći interes je iskazan za korištenje usluge objave potrebe za radnikom na web stranici i oglasnoj ploči Zavoda (67,7%).

Što se tiče zainteresiranosti poslodavaca da ih se informira o novim uslugama Zavoda, ukupno se 79,2% poslodavaca (od onih koji su odgovorili na pitanje) izjasnilo da žele biti informirani o novitetima.